

Pastorală la Nașterea Domnului – 2002

† EFTIMIE,
Episcop al Romanului

„Iată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul. Că în cetatea lui David, vi S-a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul.”
(Luca 2, 10-11)

Iubiții mei fii duhovnicești,

În sufletele și inimile noastre simțim, astăzi, marea bucurie a Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, Crăciunul străvechilor noastre datini. Aceasta este sfânta zi de sărbătoare în care Fiul Cel Unul-Născut din veci, din Tatăl, ia trup omenesc de la Duhul Sfânt și din Preacurata Fecioară Maria. Sfinții Părinți de la Sinodul I Ecumenic de la Niceea (325), au fixat în articolul III din Simbolul de Credință acest adevăr revelat de mare importanță pentru mântuire, precizând că Fiul lui Dumnezeu „*pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire S-a pogorât din Ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și S-a făcut om*”. Primul Sinod Ecumenic, combătând din temelie erezia lui Arie, a arătat că Domnul nostru Iisus Hristos este Dumnezeu adevărat, este veșnic și deoființă cu Tatăl. El este născut din Tatăl mai înainte de toți vecii.

Așadar, Fiul lui Dumnezeu coboară smerit și Se naște ca „Fiu al Omului” (Matei 16, 13) într-un staul umil din Betleem, pentru ca noi să ne înălțăm la „*nașterea cea de sus*” (Ioan 3, 3), ca „*fii ai lui Dumnezeu*” și ai Împărăției cerurilor. Acum se bucură toți dreptii și profetii Vechiului Testament pentru că li se adeverește cuvântul. Acum se împlinește prezicerea proorocului: „*Pentru aceasta Domnul meu vă va da un semn: Iată, Fecioara va lua în pântece și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel*” (Isaia 7, 14), „*care se tâlcuiește: Cu noi este Dumnezeu*” (Matei 1, 23). Privind sfânta icoană a Nașterii Domnului, vedem aieva smerita închinare a magilor, prosternarea pioasă a păstorilor, căldura blândă a făpturilor necuvântătoare peste ieslea Pruncului dumnezeiesc.

Dreptmăritori creștini,

Venirea pe pământ a Fiului lui Dumnezeu este prilej de mare bucurie pentru toată creștinătatea și făptura. Cuvântul lui Dumnezeu, făcându-Se om, a dat oamenilor cea mai mare pildă de smerenie, din iubire pentru noi. Însuși Mântuitorul ne spune că „*Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică*” (Ioan 3, 16).

Înainte de a Se naște cu trup, Fiul lui Dumnezeu S-a născut din Tatăl „*mai înainte de toți vecii*”. Fiind „*Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat*”, Fiul lui Dumnezeu este, ca și Tatăl, „*mai înainte de a fi lumea*” (Ioan 17, 5). Dumnezeu fiind, „*toate s-au făcut prin El și pentru El*” deoarece „*în El a binevoit (Dumnezeu) să sălășluiască toată plinirea*” (Galateni 1, 16-19). Numai Nașterea Sa în chip omenesc este după loc și după timp: în Betleemul Iudeii când a venit „*plinirea vremii*” (Galateni 4, 4).

Bucuria adusă de Întruparea Fiului o cunoaștem de la Sfântul Arhanghel Gavriil care a vestit Fecioarei: „*Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine... că ai aflat har la Dumnezeu și vei naște Fiu și vei chema numele lui Iisus*” (Luca 1, 28-31). În faptul că Hristos Se naște din Fecioară, se arată că El își afirmă prin naștere ca om, atât calitatea de Creator al umanității, cât și voința de a o mântui pe aceasta. Întrupându-se Fiul lui Dumnezeu din ea, Maica Domnului a devenit „*scara cerească prin care S-a pogorât la noi Domnul*” (Acatistul Maicii Domnului) și „*Maica Luminii*”. În troparul Crăciunului se subliniază că „*Nașterea Ta, Hristoase, Dumnezeul nostru, răsărit-a lumii lumina cunoștinței...*”. Că Fiul lui Dumnezeu a adus lumii lumină prin Nașterea Sa ca om din Sfânta Fecioară, Se arată și prin lumina care li s-a făcut păstorilor, înconjurând mulțime de îngeri (Luca 2, 9).

Înfățișând modul în care Fiul lui Dumnezeu S-a făcut și om din Sfânta Fecioară, Sfântul Maxim Mărturisitorul zice: „*Cuvântul lui Dumnezeu fiind întreg ființă deplină (căci era Dumnezeu) și întreg ipostas neștirbit (căci era Fiu) compunându-Se prin zămislire negrăită, S-a făcut ipostas al trupului pe care l-a luat; și prin această taină făcându-Se cu adevărat om întreg, în chipul neschimbat. A fost același ipostas al celor două firi și a devenit compus după ipostas prin asumarea trupului, ca să nu fie socotit om simplu. Căci trupul era al Fiului și după trup era cu adevărat Dumnezeu pătimitor împotriva păcatului. Dar Cuvântul, chiar întrupându-Se, a rămas simplu și întreg ipostas, însă asumarea trupului s-a făcut compus și a viețuit în vederea mântuirii ca Dumnezeu pătimitor*”¹.

Prin Întruparea Fiului lui Dumnezeu, Sfânta Fecioară Maria devine Maica Creatorului și e ridicată la treapta proprie de mijlocitoare între oameni și Dumnezeu. Ținând seama de credința și curățenia ei deosebită ne adresăm într-un

¹ *Ambigua*, trad. rom. de Pr. D. Stăniloae, București, 1983, p. 48.

imn acatist închinat ei: „*Bucură-te, Mijlocitoarea tuturor către Dumnezeu. Bucură-te, împăcarea tuturor cu Dumnezeu. Bucură-te, ceea ce izbăvești lumea de necazuri, prin mijlocirile tale*”. „*Tu, care ai născut Lumina cea adevărată, luminează ochii cei înțelegători ai inimii noastre*”².

Prea iubiții mei,

Fiul lui Dumnezeu S-a Întrupat ca să ne arate iubirea nemăsurată a Tatălui Său. „*Precum M-a iubit pe Mine Tatăl, așa v-am iubit și Eu pe voi*” (Ioan 15, 9). Această iubire le-o dedică Sfinților Apostoli ca model pentru iubirea dintre ei: „*Aceasta este porunca Mea: să vă iubiți unul pe altul, așa cum v-am iubit și Eu pe voi*” (Ioan 15, 12). Și tot despre iubirea Sa jertfelnică, Mântuitorul afirmă: „*Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca viața lui să și-o pună pentru prietenii săi*” (Ioan 15, 13).

Iată de ce Crăciunul este un nesecat izvor de trăire duhovnicească și de întărire în credință. Credem și mărturisim, cu bucurie, dumnezeirea Mântuitorului atât pentru vestirea proorocilor și a îngerilor dar, mai ales, pentru că ne-o cere Însuși Dumnezeu Tatăl Care, la Botez, la Iordan ca și Schimbarea la Față ne spune lămurit: „*Acesta este Fiul Meu Cel iubit întru Care am binevoit. Pe Acesta să-L ascultați*” (Matei 3, 17; 17, 5). Stăruind în încredințările pentru dumnezeirea Sa, Mântuitorul a afirmat despre Sine: „*Eu și Tatăl Meu Una suntem*” (Ioan 10, 30). „*De la Dumnezeu am ieșit și am venit. Pentru că nu am venit de la Mine Însuși, ci Dumnezeu M-a trimis*” (Ioan 8, 42). Împreună cu porunca Tatălui de a asculta de Fiul Său, avem și Cuvântul Domnului despre Sine, în clipa când, apropiindu-se începutul Patimilor Sale, S-a rugat Tatălui: „*Și acum preaslăvește-Mă Tu, Părinte, la Tine Însuși, cu slava pe care am avut-o la Tine, mai înainte de a fi lumea*” (Ioan 17, 5).

Să avem, deci, exemplul Sfinților Apostoli care L-au ascultat, L-au crezut și L-au mărturisit pe Domnul nostru Iisus Hristos ca Fiu al lui Dumnezeu. Bucurându-ne de Nașterea Sa, adevărim împreună cu Sfântul Andrei, cel dintâi chemat la apostolie: „*Am găsit pe Mesia (care se tâlcuiește: Hristos)*” (Ioan 1, 41). Împreună cu Sfântul Apostol Filip dezlegăm taina proorocilor: „*Am aflat pe Acela despre Care au scris Moise în Lege și proorocii, pe Iisus, fiul lui Iosif din Nazaret*” (Ioan 1, 45).

În peștera de la Betleem S-a născut, așadar, Domnul și Izbăvitorul nostru. Și, de aceea, atât de frumos răsună colindele: „*Pe Fiul Cel din vecie, Ce L-a trimis Tatăl mie, să Se nască și să crească, să ne mântuiască*”. Să ne închinăm Pruncului mântuitor împreună cu magii, să-L iubim cu păstorii, să-L proslăvim cu îngerii și cu toată suflarea. „*Iar spre Tine, Doamne Sfinte, îndrept inimă și minte, și Te rog în pieptul meu, să-Ți alegi sălașul Tău*”.

² Rugăciune de mulțumire către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, după dumnezeiasca Împărtășire, Liturghier.

Prea iubirii mei,

În frumoasa cântare a sărbătorii: „*Nașterea Ta, Hristoase, Dumnezeuul nostru...*”, noi îl numim pe Mântuitorul „*Lumină*” și „*Soarele Dreptății*”. Într-adevăr, Hristos Domnul este Lumina noastră. Pentru mântuirea noastră S-a întrupat, dar nu a încetat să rămână Fiul lui Dumnezeu, „*Lumină din Lumină*”. Așa învață Sfânta Biserică, pentru că, încă de mult, prin gura proorocului s-a zis despre venirea Lui: „*Poporul, care ședea întru întuneric, a văzut lumină mare și celor ce ședeau în latura și în umbra morții, Lumină le-a strălucit*” (Isaia 9, 1).

Sfântul Apostol și Evanghelist Matei confirmă împlinirea acestei profeții când spune că începutul lucrării mântuitoare a Domnului a fost ca o lumină pentru cei care locuiau atunci în „*pământul lui Zabulon și pământul lui Neftali spre mare, dincolo de Iordan, Galileea neamurilor*” (Matei 4, 15). Și Însuși Domnul nostru Iisus Hristos a afirmat despre Sine: „*Eu sunt lumina lumii*” (Ioan 9, 5). „*Soarele Dreptății*”, care s-a arătat prin Nașterea Fiului lui Dumnezeu pe pământ, a luminat cu strălucirea Sa întrebările sufletului omenesc care au frământat iscoditoarea minte a omului încă de la începutul lumii. Lumina lui Hristos a dat și răspuns la toate dorințele și năzuințele năvalnicei inimi omenesti. Fiul lui Dumnezeu întrupat ne-a lămurit taina dumnezeieștii purtări de grijă, ocrotitoare permanent, asupra vieții omenesti. Câtă îmbărbătare, câtă putere sufletească se revarsă în noi prin încredințarea că, fără voia lui Dumnezeu, nici un fir de păr nu se mișcă din capul nostru (Matei 10, 30). Nimic nu se întâmplă în viața noastră fără voia ceresului Părinte.

Realitatea că la picioarele Pruncului Iisus s-au închinat păstori neînvățați și magi învățați – ei au fost cei dintâi închinători ai Domnului și Mântuitorului nostru – ne arată icoana măreției cuceritoare a înțelepciunii și frumuseții lui Iisus din Nazaret. Înaintea chipului și învățaturii Sale ne prosternăm cu toții pentru că în lumina neînserată a acestei învățături dumnezeiești, trăiește și va trăi în nesfârșită veșnicie, orice suflet închinat lui Dumnezeu. Despre învățătura Sa păstrată în cartea Noului Testament, Domnul a spus: „*Învățătura Mea nu este a Mea, ci a Celui care M-a trimis. De vrea cineva să facă voia Lui, va cunoaște despre învățătura aceasta dacă este de la Dumnezeu sau dacă Eu vorbesc de la Mine Însumi. Cel care vorbește de la sine, își caută slava sa; iar cel care caută slava celui care l-a trimis pe el, acela este adevărat și nedreptatea nu este în el*” (Ioan 7, 16-18).

Prin Iisus Hristos am învățat că Dumnezeu Tatăl ne este Tatăl Ceresc, al tuturor, după cum Hristos Cel Întrupat ne este frate fiecăruia dintre noi. Din aceasta înțelegem că ne împodobim viața ca niște fii vrednici de har, sporind în bunătate și înțelepciune, păstrând ca pe cel mai de preț dar lumina credinței noastre în Domnul, ca să viețuim în credință și cu credință să ajungem acolo unde luminează Lumina cea veșnică și neapusă și unde bucurii nesfârșite ne așteaptă pe fiii Luminei. Să avem în inimă cuvintele Domnului: „*Cât aveți Lumina, credeți în Lumină, ca să fiți fii ai Luminei*” (Ioan 12, 36), ca și pe cele ale Sfântului Apostol Pavel: „*Altădată erați întuneric, iar acum sunteți lumină întru Domnul; umblați ca fii ai Luminei!*” (Efeseni 5, 8). În acest sens, să nu uităm că manifestarea

puterii iubitoare a lui Hristos se face în Biserică, în special prin Sfintele Taine, în care se rostesc cuvinte și se săvârșesc acte de credință și de iubire față de El.

Iubiții mei fii sufletești,

Dăm slavă Bunului Dumnezeu că și în anul acesta ne-a rânduit să ne desfășurăm viața sub călăuzirea Sa cea înțeleaptă. Anul care s-a scurs a fost marcat de împlinirea a 360 de ani de la convocarea *Sinodului de la Iași (1642)*, luminată adunare a teologilor și ierarhilor ortodocși, care au aprobat vestita *Mărturisire de Credință* a lui Petru Movilă, Sfântul Mitropolit al Kievului și a toată Ucraina. La 11 martie 1643, Patriarhul Ecumenic Partenie cel Bătrân a convocat un Sinod la Constantinopol, care a aprobat această mărturisire, îndemnând printr-o *gramată* sinodo-pastorală pe toți credincioșii ortodocși să o primească și să respecte cuprinsul ei. Ieșită din mintea limpede și din credința fierbinte a lui Petru Movilă, formulată într-un spirit irenic, ea a devenit lucrarea de doctrină a întregii Biserici răsăritene.

Un moment foarte important în viața Bisericii Ortodoxe Române a fost vizita Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist la Roma, unde s-a întâlnit cu Papa Ioan Paul al II-lea. Cu acest prilej s-a afirmat dorința de unitate și comuniune spirituală dintre cele două mari Biserici creștine, de pace și înțelegere între popoarele lumii.

Tot anul acesta s-a petrecut un eveniment deosebit în viața credincioșilor noștri, deoarece în țară au fost aduse Sfintele Moaște ale Sfântului Ioan Casian. Acest străromân, de loc din Dobrogea, după ce a viețuit o perioadă într-o mănăstire din apropierea Betleemului și, apoi, în pustiul Egiptului, a ajuns la Constantinopol, unde Sfântul Ioan Gură de Aur († 407) l-a luat sub ocrotirea sa. De aici, Sfântul Ioan Casian a ajuns la Roma unde și-a valorificat experiența spirituală. Ieromonahul dobrogean a propagat în Apus bogăția spiritului răsăritean și, în același timp, o vibrație din spiritualitatea daco-romană. Din Roma, Cuviosul Ioan Casian a plecat în Galia și s-a stabilit în Marsilia, unde a rămas până la sfârșitul vieții († 435).

Reîmprospătând aceste momente din viața Bisericii noastre, în harul luminos al Crăciunului, îmbrățișez cu dragoste pe credincioșii Episcopiei Romanului și vă doresc ca sărbătoarea plină de frumusețe creștină a Nașterii Domnului, Noul An 2003 și Boboteaza să vă afle cu belșug de bucurii, de sănătate și fericire.